



Souhrnná teritoriální informace:

Kamerun



Zastupitelský úřad 27. 5. 2021 17:29

Základní shrnutí pro obecnou představu o zemi tedy: kdo má výkonnou moc a ve stručnosti popis státního zřízení, zákonodárství (stručně), ekonomika a příležitosti pro české firmy, případně problémy při vstupu na trh, pokud jsou. Pokud je specifická kultura podnikání tak maximálně ve dvou větách popsat. Přidat výhled do budoucna.

Základní údaje	
Hlavní město	Yaoundé
Počet obyvatel	25,88 milionů
Jazyk	francouzština
Náboženství	animisté 40%, křesťané 40%, muslimové 20%
Státní zřízení	prezidentská republika
Hlava státu	prezident Paul Biya
Hlava vlády	
Název měny	XAF, západoafrický frank
Cestování	
Časový posun	-1h v letním období v ČR
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Marek Skolil
Ekonomický úsek	Beata Matusiková
Konzulární úsek	Gabriela Idehen
CzechTrade	
Czechinvest	
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	44,9
Hospodářský růst (%)	2,5
Inflace (%)	2,2
Nezaměstnanost (%)	N/A



Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty



1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Kamerunská republika (Kamerun) má rozlohu 475 442 km². Sousedí na severozápadě s Nigérií (1690 km společných hranic), na severovýchodě s republikou Čad (1094 km), na východě se Středoafričskou republikou (797 km), na jihu s republikami Rovnicková Guinea (189 km), Gabon (298 km) a Kongo (523 km). Na jihozápadě zemi omývají vody Guinejského zálivu Atlantského oceánu, pobřeží má délku 402 km.

Plnou nezávislost získal Kamerun na Francii dne 1. ledna 1960. Kamerun je unitární republikou, praktikující prezidentský systém s politickým systémem více stran. Politickou a výkonnou moc drží ale pevně v rukách prezident republiky za asistence předsedy vlády. Prezident je volen na 7leté funkční období všelidovým přímým hlasováním. Prezident také jmenuje předsedu vlády a na jeho návrh nové členy vlády. Novela Ústavy z roku 1996 zakotvuje princip oddělení tří hlavních center moci – politické, výkonné a legislativní. Opoziční strany byly legalizovány teprve v roce 1990 a převážná část moci zůstává stále v rukách prezidenta. Registrováno je již celkem 175 politických stran, politický život však zcela jednoznačně ovlivňují pouze strany, zastoupené v parlamentu. Prezidentem Kamerunu je již od 6. listopadu 1982 Paul Biya, současně je i předsedou nejsilnější domácí politické strany RDPC. Paul Biya byl znovu zvolen do sedmého prezidentského mandátu v řadě v říjnu 2018. Zákonodárnou moc tvoří dvoukomorový parlament – Národní shromáždění a Senát. Národní shromáždění má 180 křesel, jeho členové jsou voleni přímou volbou ve všeobecných volbách na 5 let. Funkční období však může prezident republiky zkrátit či prodloužit. Senát má 100 křesel (70 volených a 30 jmenovaných prezidentem). Historicky první senátní volby se konaly 14. 4. 2013, vládní RDPC získala 56 míst, FSD pak zbylých 14 míst. Poslední parlamentní volby se uskutečnily rovněž v roce 2013. Svou dominanci v nich potvrdila vládní strana prezidenta Biyi – RDPC. Dalšími relativně silnějšími stranami v parlamentu jsou SDF a UDC. Kamerunský právní systém je přímo odvozen od francouzského občanského práva, anglického občanského práva a zvykového práva. Kamerun dosud nepřijal jurisdikci Mezinárodního soudního dvora v Haagu.

Nejvyšším orgánem kamerunského soudnictví je Nejvyšší soud (soudci jsou jmenováni prezidentem republiky, jejich rozhodování může být ovlivňováno politickou mocí.). Parlamentní soud má jurisdikci nad případy zahrnující prezidenta a premiéra. Soudní systém dále zahrnuje místní, magistrátní, oblastní soudy a odvolací soud. Na dodržování ústavy dohlíží Ústavní rada (11 členná). První ústava republiky Kamerun byla přijata celonárodním referendem dne 20. května 1972 a formálně začala platit dne 2. června 1972. Revidována byla v lednu roku 1996, zakotvila v zemi demokratický systém vlády, charakterizovaný oddělením moci a nezávislou justicí. Naposledy byla ústava měněna v roce 2008, změna se týkala počtu mandátů prezidenta (není omezen).

1.2 Zahraniční politika země

Kamerun je ve své zahraniční politice orientován zejména na Francii. Ta se snaží svůj vliv v Kamerunu udržovat, je největším bilaterálním donorem ZRP. Nástup ČLR (alespoň v ekonomické oblasti) je ale patrný i v Kamerunu. Hospodářskou pozici posilují i USA, UK, Indie a Turecko. Členství v mezinárodních organizacích: UN (OSN - Organizace spojených národů), AU (African Union), Commonwealth of Nations, ICM (HNZ - Hnutí nezávislých zemí), WTO (Světová obchodní organizace), IMF (MMF – mezinárodní měnový fond), AfDB (Africká rozvojová banka), CEMAC (Hospodářská a měnová unie zemí střední Afriky, bývalá UDEAC - Hospodářská a celní unie frankofonních zemí střední Afriky), FAO, WHO.

Kamerunská republika je nejsilnějším členem Hospodářské a celní unie zemí střední Afriky (CEMAC – Communauté économique et monétaire de l'Afrique centrale) (členy CEMAC jsou Čad, Kamerun, Středoafričská republika, Gabon, Konžská republika a Rovnicková Guinea). CEMAC byla vytvořena v roce 1994, kamerunský prezident příslušnou smlouvu ale ratifikoval teprve dne 29. června 1998. Hlavním cílem CEMAC je vytvoření jednotného trhu s volným pohybem zboží, osob, kapitálu (www.cemac.int) - unie je však funkční jen velmi omezeně. Existuje totiž nerovnováha mezi pozicemi bohatších a chudších členských států, pohyb zboží a osob je v řadě zemí (Rovnicková Guinea, Gabon) silně kontrolován a omezován. CEMAC je součástí širšího celku – „Hospodářského společenství středoafričských států“ (ECCAS; navíc sem patří Burundi, Rwanda, Angola, KDR a Demokratická republika Svätého Tomáše a Princova ostrova). Kamerunská republika je nejvýznamnější zemí Hospodářské a celní unie frankofonních zemí střední Afriky (CEMAC – Union économique et monétaire de l'Afrique centrale). Její roční HDP tvoří plnou polovinu národního produktu ve všech zemích CEMAC dohromady.



1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel: - 25,88 mil obyvatel (Světová banka 2019)

Průměrná hustota osídlení: - 48,65 obyvatel/km²

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva: 2,6 % ročně 0 – 14 let: 42,9 % 15 – 64 let: 54 % nad 65 let: 3,1 %

Národnostní složení: Kamerun je multietnickým státem, odhaduje se přítomnost 230 až 282 etnických a lingvistických skupin. Největšími „etnickými“ skupinami jsou „kamerunští horalé“ (m.j. Bamileke, Bamoun...) - 31%, Bantuové (Bassa, Douala, Ewondo, Bulu – 27 %), dále Kirdi (11%), Fulani (10 %), ostatní Afričané (13 %) a neafričané (pod 1 %). „Ostatními Afričany“ jsou míněni zejména Sudánci a Arabové na severu země („Shuwa Arabs“ v okolí jezera Chad). V jihozápadní části Kamerunu při řece Sanaga žijí Pygmejové. Odhaduje se, že v Kamerunu se dlouhodobě zdržuje (často nelegálně) velké množství Nigerců – v současné době asi půl milionu.

Náboženské složení: Hlavním náboženstvím jsou v Kamerunu tradiční domorodá náboženství (animismus). Ta vyznává asi 40 % obyvatelstva. Křesťanské náboženství vyznává v Kamerunu rovněž 40 % obyvatelstva, Muslimů je pak asi 20 %. V soužití těchto dvou náboženských komunit neexistují prozatím problémy.

Úředními jazyky jsou francouzština a angličtina. V praxi je používána téměř výlučně francouzština, anglicky se lze domluvit jen v největších městech (s obtížemi) a v jihozápadní části země (provincie south-west a north-west). Celkem se však v zemi používá ještě dalších 220 místních tradičních jazyků a dialektů.



2 Ekonomie

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Potenciál kamerunské ekonomiky zatím zůstává nevyužitý. Země je bohatá na řadu minerálů, jejich zdroje však stále čekají na využití (těžební průmysl je zatím málo rozvinutý). Kamerunská vláda přijala v lednu 2010 dlouhodobý plán posílení ekonomického růstu, zaměstnanosti a snížení chudoby (Document de stratégie pour la croissance et l'emploi). Kamerun má rovněž ambiciózní plán stát se do roku 2035 tzv. novou ekonomikou s vyšším středním příjmem (Vision Cameroun 2035). Chce toho dosáhnout posílením investic do zemědělství a infrastruktury, zlepšenou dostupností úvěrů podnikatelům, investicím do vzdělání a zdravotnictví a zejména přílivu zahraničních investic do těžby surovin. Plány ale budou narážet na dlouhodobě zakořeněné a obtížně odstranitelné nešvary: subvence některých komodit pro domácí spotřebitele, byrokracii, korupci, partikulární zájmy jedinců, nedostatečnou infrastrukturu, špatný přístup k podnikatelským úvěrům a pod. Snaha o fiskální konsolidaci bude v letech 2020–2021 taktéž oslabena v důsledku dopadu světové ceny ropy a pandemie. Z odhadovaného 4,3% HDP v 2019 se fiskální schodek v 2020 zvýší na 8,6% HDP a do 2024 lze predikovat snížení na stabilních 3,4% HDP, reálný HDP se v 2020 sníží o 3% ze stejných důvodů. V důsledku nárůstu výroby zemního plynu v 2021–24 je možné počítat s ročním průměrem 4,1%. HDP by měl růst 4% tempem, inflace by se měla 2020–2024 pohybovat průměrně kolem 2,9% ročně.

Podíl kamerunského průmyslu na tvorbě HDP činí zhruba 24 %. Nejsilnějším odvětvím průmyslu je těžební průmysl. Rok 2020 měl také podpořit růst výroby zkapalněného zemního plynu (LNG) na novém terminálu v přístavu Kribi, který by měl zvýšit produktivitu v celé ekonomice. V 2022–24 bude mít ze zlepšeného zásobování elektřinou prospěch výrobní a zemědělská odvětví (z nichž každá představuje asi 15% HDP). Zemědělství se na tvorbě HDP podílí cca 22 %. Základními zemědělskými plodinami jsou kasava, yam, banány, kukuřice, sladké brambory, sorghum, podzemnice olejná a kakaové boby. Z technických plodin se pěstují gumovníky, olejové palmy a bavlna. Kamerun je pátým největším světovým vývozcem kaka. Dřevo je druhým nejvýznamnějším devizovým zdrojem Kamerunu. Pralesy pokrývají 40% plochy země, 17 mil ha je těžitelných. Těžba dřeva přispívá k tvorbě HDP cca 6%, k devizovým příjmům cca 11 %. Sektor obchodu a služeb se rozvíjí a dnes již vytváří cca 48 % HDP. Ovoce tak přináší částečnou liberalizaci telekomunikací a bankovního sektoru. Ve srovnání s ostatními zeměmi regionu je daleko rozvinutější turistika, která se stává důležitým odvětvím služeb, zejména v přímořském pásmu na jihu země (délka pobřeží je 400 km). Poměrně dobře rozvinutá je ekoturistika a lovecká turistika.

Tabulka z MOP + navíc platební bilance, zadluženost/HDP.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	4,1	3,7	-2,9	2,5	3,8
HDP/obyv. (USD/PPP)	3 691,3	3 803,5	3 670,0	3 730,0	3 850,0
Inflace (%)	1,1	2,5	2,5	2,2	2,7
Nezaměstnanost (%)	3,4	3,3	3,6	N/A	N/A
Export zboží (mlrd. USD)	5,2	5,5	4,1	5,4	5,4
Import zboží (mlrd. USD)	5,7	6,3	6,0	6,2	6,3
Saldo obchodní bilance (mlrd. USD)	-0,5	-0,7	-1,9	-0,8	-0,9
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	25,2	25,9	26,6	27,2	27,9
Konkurenceschopnost	121/140	123/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF



2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Snaha o fiskální konsolidaci bude v letech 2020–2021 taktéž oslabena v důsledku dopadu světové ceny ropy a pandemie. Z odhadovaného 4,3% HDP v roce 2019 se fiskální schodek v roce 2020 zvýší na 8,6% HDP a do roku 2024 lze predikovat snížení na stabilních 3,4% HDP, reálný HDP se v roce 2020 sníží o 3% ze stejných důvodů. V důsledku nárůstu výroby zemního plynu v letech 2021–24 je možné počítat s ročním průměrem 4,1%. I přes občasné výkyvy související se špatným počasím nebo nejistotou a narušením dodavatelského řetězce v roce 2020 zůstane inflační tlak zvládnutelný, a inflace se bude v letech 2020–2024 pohybovat průměrně kolem 2,9% ročně. Schodek běžného účtu se zvýšil z odhadovaných 4,4% HDP v roce 2019 na 7,6% HDP v roce 2020 v souladu s prudkými výkyvy cen ropy.

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-4,8
Veřejný dluh (% HDP)	44,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,7
Daně	
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

Hospodářská politika by se měla i nadále řídit dokumenty „Document de stratégie pur la croissance et l'emploi“ a plánem Vision Cameroun 2035. Hlavními cíli jsou akcelerace hospodářského růstu, vytváření pracovních příležitostí a redukce chudoby. Aby vláda těchto cílů dosáhla, plánuje zvýšení infrastrukturních investic, zlepšení přístupu soukromého sektoru k financím a vyšší výdaje do zdravotnictví a vzdělávání. Díky přílivu investic (zejména z ČLR) do rozvoje infrastruktury, vyšší těžbě, která vykryje do určité míry nižší cenu ropy a rychlému rozvoji služeb jsou vyhlídky pro rok 2018 a následujících několik let relativně dobré. HDP by měl růst 4% tempem, inflace by se měla pohybovat v rozmezí 2 – 2,2%. Státní rozpočty zůstanou deficitní a budou financovány zahraničními půjčkami, země se tak bude znovu zadlužovat. CFA frank zůstane vázaný na Euro směnným kurzem 655,96, a proto bude vůči USD kolísat v souvislosti s vývojem EUR.

2.3 Bankovní systém

Kamerun je členem měnové zóny CEMAC - měnovou politiku určuje centrální banka zemí střední Afriky, Banque des Etats de l'Afrique Centrale (BEAC), se sídlem v Yaoundé (www.beac.int). Dohlíží na činnost bank v dalších pěti členských zemích Středoafričské integrační skupiny (Čad, Kongo, Gabun, Kamerun a Středoafričská republika). Centrální banka BEAC vydává měnu a dohlíží na likviditu ve středoafričské měnové zóně prostřednictvím rediscount kurzů a kontroly peněžních trhů členů. Ve své měnové politice v zásadě kopíruje rozhodnutí Evropské centrální banky. Dále v roce 1993 vytvořily členské státy BEAC nadnárodní bankovní dohledovou instituci - COBAC (Komise Bancaire de l'Afrique Centrale), která má specifické pravomoci regulovat činnost a disciplína všech bankovních institucí integrační skupiny CEMAC. Stejně jako všichni ostatní signatáři Smlouvy o založení zóny CFA-frank v Africe (1948), je Kamerun také povinen držet nejméně 60% svých zahraničních rezerv na účtu „compte d'operation“ spravovaném v Paříži.

V Kamerunu je 16 autorizovaných soukromých komerčních bank. Licence vydává Středoafričská bankovní komise (COBAC). Ke spolupráci s českými vývozci lze doporučit všechny autorizované banky.

1. Access Bank Cameroon
2. BGFI Bank Cameroon
3. SCB Cameroun
4. CCA Bank
5. Citibank
6. Commercial Bank of Cameroon
7. Ecobank Cameroon - Acquired Oceanic Bank Cameroon

Banky nabízejí dostatečnou paletu bankovních produktů (akreditivy, komerční úvěry, různé směnky (drafts) apod.) a přijímají více a více pobídek pro poskytování úvěrů pro střednědobé investice soukromých subjektů. Moderní bankovní produkty (elektronický banking) však nejsou zatím příliš rozšířeny (zejména ve velkých městech). Bankovní sektor na druhé straně trpí přísnými regulačními opatřeními, nízkým objemem finančních prostředků v yčleněných na půjčky a nízkou kvalitou služeb. Pro transfery do cca 215 000 USD není požadováno žádné administrativní povolení.



2.4 Daňový systém

Kamerunský daňový systém se přizpůsobil jednotnému systému v rámci zemí CEMAC. Poslední daňová reforma byla v Kamerunu provedena v roce 1998. Dostupné zdroje uvádějí, že kamerunský daňový a regulační systém má daleko k dokonalosti, ale rozhodně nediskriminuje zahraniční subjekty (spíše diskriminuje celý formální sektor).

Kamerunský daňový systém tvoří následující základní přímé a nepřímé daně a sociální pojištění zaměstnanců:

- Daň z příjmu fyzických osob (Personal Income Tax) – je progresivní podle příjmu 11–38,5 %,
- Daň podniková – 2,2% z obrátu nebo 33% ze zisku
- Daň z přidané hodnoty (Value Added Tax - VAT) – 19,25 %,
- Spotřební daň ve výši 25% na luxusní zboží, snížená spotřební daň 12,5% na automobily nad 2000 cm³ a nealkoholické nápoje. Podnikání je zatíženo řadou dalších plateb a odvodů (daň z nemovitosti (0,1% hodnoty), lokální daň (10 %), stavební daň, daň z pronájmů, daň z převodu nemovitosti (15%) atd.). Kapitálové zisky jsou zdaněny jednotnou sazbou 16,5 %.

Podnik rovněž odvádí: • Sociální pojištění (Social Security Fund) – 11,2 % ze mzdy, plus úrazové pojištění ve výši 1,75 - 5 % • příspěvek na důchodové zabezpečení – 7 % • dětské přídatky – 7 % • příspěvky do státního fondu zaměstnanosti – 2,5 %

Daňové a celní výhody mohou podle nového investičního zákona z roku 2013 získat společnosti nebo fyzické osoby, které v Kamerunu založí novou, prodlouží nebo obnoví činnost již existujícího podniku nebo změni činnost podnikání a to na dobu 5 let.



3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

V roce 2019 dovezly země EU zboží z Kamerunu za 2108 milionů EUR a zboží vyvážely za 1387 milionů EUR. V roce 2020 dovezly země EU zboží z Kamerunu za 1663 milionů EUR a zboží vyvážely za 1451 milionů EUR.

EU patří k nejvýznamnějším donorům zahraniční rozvojové pomoci i významným obchodním partnerům Kamerunu. V lednu 2009 podepsal Kamerun s Evropskou komisí jako jediná země středoafriického regionu prozatímní EPA (IEPA). V roce 2010 podepsal Kamerun s EU dohodu o označování a sledování vyváženého dřeva.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	1 519,2	1 380,0	1 451,1	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	1 746,1	2 108,1	1 662,8	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	226,9	728,0	211,7	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

ČR je vnímána jako tradiční partner i spřátelená země, která nevyužívá možností. S Kamerunem máme dlouhodobě negativní obchodní bilanci, zejména díky dovozům tropického ovoce.

Hlavními exportními artikly byly plynové turbíny, mechanické tkací stavy, nápravy, měřiče kapalin a obnošené oděvy. Dovozy dominovaly tradičně banány, káva, technicky specifikovaný přírodní kaučuk a tropické dřevo. Významným úspěchem roku 2020 bylo (prostřednictvím Česko-kamerunské obchodní komory) navázání úzké obchodní spolupráce mezi kamerunskou státní společností na skladování ropných produktů (Société Camerounaise de Dépôts Pétroliers) a ostravskou firmou VAE Controls Group týkající se dodávek měřících zařízení pohonných hmot a výstavbu skladovacích nádrží v přístavu v Douale v objemu několika milionů EUR.

Obchodní výměna s ČR (mil. CZK)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	0,1	0,1	0,1	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	0,4	0,6	0,6	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	0,3	0,5	0,4	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

<https://www.businessinfo.cz/kamerun>



Post-Cotonou Partnership Agreement – podepsáno v dubnu 2021 jako pokračování dohody mezi EU a africkými zeměmi. Upravuje mimo jiné ekonomické vztahy a rozvojové otázky.

Economic Partnership Agreements (EPAs): EU patří k nejvýznamnějším donorům zahraniční rozvojové pomoci i významným obchodním partnerům Kamerunu. V lednu 2009 podepsal Kamerun s Evropskou komisí jako jediná země středoafriického regionu prozatímní EPA (IEPA). V lednu 2009 podepsal Kamerun s Evropskou komisí jako jediná země středoafriického regionu prozatímní EPA (IEPA). Současně probíhají jednání o podpisu této dohody na regionální úrovni.

V roce 2010 podepsal Kamerun s EU dohodu o označování a sledování vyváženého dřeva.

Smlouvy s ČR

- Dohoda o hospodářské a technické spolupráci mezi ČSSR a Federativní republikou Kamerun (Paříž dne 13.6.1963) (neuveřejněna ve sbírce zákonů)
- Dohoda o kulturní spolupráci mezi ČSSR a Federativní republikou Kamerun (Paříž dne 20. 4. 1964). (č. 168/1964 Sb.)

Od vstupu ČR do EU jsou vztahy upravovány společnou politikou EU – platnost obchodní dohody mezi vládou ČSSR a vládou Sjednocené kamerunské republiky, podepsaná v Yaoundé dne 25. června 1981, byla ukončena ke dni vstupu ČR do EU.

Mezi ČR a Kamerunem nejsou v současné době uzavřeny v ekonomické oblasti žádné platné dohody. V roce 2014, 2016 a 2017 proběhla jednání o dohodě o zabránění dvojímu zdanění, nyní se dojednává termín podpisu.

3.3 Rozvojová spolupráce

EU patří k nejvýznamnějším donorům zahraniční rozvojové pomoci.

Z ČR nebyla v posledních dvou letech poskytnuta Kamerunu žádná zahraniční pomoc. Realizují se pouze malé lokální projekty.

3.4 Perspektivní obory (MOP)

Kupní síla většiny obyvatel nízká, zákazník se orientuje více na cenu než kvalitu. Přes Kamerun vedou zásobovací cesty do severního Konga, pevninské Rovinnové Guineje, Gabonu, Středoafriické republiky i Čadu - vývozce by se měl orientovat na celou oblast CEMACu. Na druhé straně je podíl domácí výroby nízký, téměř všechno zboží se dováží. Prostor pro uplatnění českého zboží na trhu přes stále silný francouzský vliv a rychle rostoucí čínskou a.j. konkurenci nicméně existuje.

K nejperspektivnějším položkám pro vývoz a investice patří zejména ty výrobky/oblasti, které vyhovují strategii „Stratégie pour la croissance et l'emploi“ a „Vision Cameroun 2035“. Patří k nim v současné době zejména potravinářské komodity a technologická zařízení pro potravinářský průmysl (vybavení pekáren, mlýnů, linky na zpracování ovoce a zeleniny, výrobu nápojů, minipivovary, technologie na zpracování ryb, mrazicí provozy apod ...). Značný zájem by mohl být také o traktory a ostatní zemědělské stroje pro soukromé farmáře, dodávky hnojiv a chemikálií proti škůdcům.

Nejperspektivnějšími odvětvími jsou stále ropný a těžební sektor a sektor zpracování vytěženého dřeva. Očekává se rozvoj těžby železné rudy, bauxitu, manganu atd. Využití těchto zásob bude potřebovat dodávky těžebních technologií a dopravních prostředků (včetně ojetých). Kamerun investuje do rozvoje infrastruktury – perspektivní jsou z tohoto hlediska stavební stroje, vybavení letišť, obytných budov, nemocnic, zařízení pro vodní elektrárny, malé vodní elektrárny, ale i obnovitelné zdroje elektrické energie (solární...), které je možné zapojit off-grid. Kamerun má velké zásoby využitelné dřevní hmoty.

Vláda omezuje vývoz nezpracovaného dřeva a kulatiny, naskytá se prostor pro firmy, které budou schopny dodat zařízení/investovat do velkokapacitních pil a linek na zpracování dřeva. Velký potenciál má turistický průmysl. Kamerun nabízí perspektivně dobrý trh také například pro česká malá dopravní letadla, dále stále se rozvíjející trh pro telekomunikační zařízení a služby.

Další perspektivní položky pro český export: automobily (i ojeté), textil (včetně brokáty), léky a zdravotnické přístroje, veterinární léčiva, výrobky sklářského průmyslu.

Země potřebuje investice v podstatě do všech sektorů ekonomiky. Perspektivními oblastmi pro investice jsou:

- geologický průzkum a využití nových ložisek surovin



- výroba stavebních materiálů
- výroba hnojiv a pesticidů
- zpracování ropy
- energetika (včetně netradičních zdrojů energie)
- těžba a zpracování dřeva
- zpracování zemědělských produktů
- zemědělství (včetně pěstování technických plodin)
- výroba mouky a těstovin
- výroba nápojů (včetně minipivovarů)
- zásobování vodou
- služby (telekomunikace, bankovníctví)
- hotelový průmysl a turistika.

► Perspektivní obor 6



4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Kamerun je civilizovaná země v řadě oblastí ovlivněna francouzskou kulturou a zvyklostmi. Řada bohatých a vlivných obchodníků studovala v Evropě a Kanadě a má tudíž vysoce kvalitní vystupování, bohaté zkušenosti ze světového obchodu, používají moderní technologie a proto je dobré k tomu takto přistupovat (Afričané obecně už nesměňují za barevná sklíčka). Nicméně je třeba počítat s africkými nešvary, jako zejména nedochvilnost a pozor na i v Kamerunu nechvalně proslulé „nigerijské podvody“.

4.2 Oslovení

V prvním kroku je třeba si uvědomit, zda je Váš produkt či služba uplatnitelná na kamerunském trhu. Trh je zde z 89 % čistě proimportní a většina věcí se dováží ze zahraničí. Je důležité mít na paměti, že trh je velmi citlivý na cenu. Hodně zboží se dováží z Číny, které konkurovat nemůžete, ale ve velkém počtu se objevují společnosti, které jsou bohaté a preferují kvalitu. Druhým krokem je výběr vhodných klientů. Kamerunci jsou velmi hrdý národ a rádi předstírají, že chtějí vše a ve velkém. Skutečnost je však taková, že za touto maskou schovávají fakt, že nejsou tak bohatí, aby si mohli Váš produkt koupit. Výběr partnera je zde zcela klíčový a může Vám přinést buď očekávaný zisk, nebo také velké potíže. Třetím krokem je nalezení partnera (klienta), s kterým můžete obchodovat. V Kameruu neexistují kvalitní placené databáze a většina firem uvedených v seznamech různých vyhledávačů nefungují. Obchod se zde dělá z 99 % přes známé. Pokud Vám firma napíše „zašlete oficiální dopis či e-mail“, tak již víte, že se s Vámi bavit nebudou. Osobní kontakt je zde zcela nezastupitelný. Kamerunci jsou hrdým národem, a při jednání proto není dobré jim na vše přitakávat. Cena je důležitá a je vždy na prvním místě. Není dobré cenu extrémně navýšit a následně smlouvat. Jelikož při finální ceně, která je o 25 % či více procent nižší, bude mít klient pocit, a to oprávněný, že jste ho chtěli podvést. Je nezbytné si také uvědomit, že většina dopisů, kde Vám někdo tvrdí, že pracuje pro ECOWAS nebo že má zájem o Váš produkt, bez bližší specifikace, je podvod. S těmito firmami neztrácejte čas. Velmi dobře si zajistěte platební instrumenty. Nejčastěji se používá potvrzený neodvolatelný akreditiv (L/C) s co možná nejjednoduššími podmínkami, aby nedocházelo k průtahům s platbami. Snažte se mít většinu svých plateb uhrazených a na svém účtu ještě před odesláním zboží.

4.3 Obchodní schůzka

Pro jednání bohužel nepostačí angličtina. Je velice výhodné ovládat francouzštinu nebo mít tlumočnicka. Plánujte cestu mimo období Vánoc a ramadánu. Mějte na paměti etnické, kulturní a náboženské rozdíly země. Velmi obvyklým a častým jevem v Kamerunu je všeobecná nedisciplinovanost a nedochvilnost. Vnímejte co se okolo vás děje, buďte obezřetní, opatrní na svůj majetek, dbejte o svou bezpečnost a vyhýbejte se rizikovým situacím. Zjistěte si, kdo je váš obchodní partner, s kterým spolupracujete. Bez kvalitního místního partnera, jenž vám otevře dveře k zákazníkům, se absolutně neobejdete. Lépe si prověřit partnera přes velvyslanectví na místě, aby se předešlo případné podvodné činnosti. Je dobré se s nigerijským partnerem osobně setkat. Kamerunci jsou v obchodním styku velmi sebevědomí a asertivní. Jednání může předcházet dlouhá neformální předehra, během které se klient s chutí pochlubí svými úspěchy. Bohatí či vlivní Kamerunci rádi dávají okázale najevo své bohatství (vliv), včetně perfektního oblečení a automobilu. Buďte vlídně sebejistí a sebevědomí, zvláště na svůj nabízený produkt. Dobře prezentujte především sami sebe. Při jednáních na centrálních úřadech se vyžaduje oblek s kravatou, při obchodních jednáních se toleruje košile s kravatou. S alkoholem opatrně, minimálně je dobré si předem ověřit, zda obchodní partner není muslim a podle toho postupovat. Nenechte se uchláholit prvotním dojmem, že klient chce vše a ve velkém. Kamerunci jsou mistři manipulace a rádi vytváří dojem, že je již obchod sjednán během prvního jednání. Připravte se na neočekávané průtahy a změny v zadání požadavků z kamerunské strany. V případě schůzek připravovaných na úřadech na pátek je třeba počítat pouze s dopolednem, muslimská část populace je od polední



doby na modlitbách a odpoledne už úřady spíše nefungují. Modlitba je obvyklá na veřejných shromážděních, konferencích a někdy před oficiálním obědem nebo večeří.

Velmi obvyklým a častým jevem je všeobecná nedisciplinovanost a nedochvilnost. Bohatí či vlivní Kamerunci rádi dávají své bohatství (vliv) okázale najevo (včetně perfektního oblečení a automobilu). Při jednání jsou velmi sebevědomí a asertivní. Součástí jednání může být velmi zdvořilá a dlouhá předehera, Kamerunci si potrpí na správné titulování (pokud zastávají důležité funkce), na pozornosti a lichotky. Jsou příznivci dlouhých proslovů a sami jsou výbornými a vtipnými řečníky. Vyplatí se vzít v potaz, že páteři společnosti jsou doposud tradiční struktury (i když to nemusí být na povrch patrné) a všechny významnější investice a obchodní případy jsou prosazovány vlivovými skupinami s tradičními strukturami. Potenciální obchodní partner by měl mít na tato struktury vazby. Při jednáních na centrálních úřadech se vyžaduje oblek s kravatou, při obchodních jednáních se toleruje košile s kravatou. V severních částech země kde je většina obyvatel muslimského vyznání, je třeba se konzervativněji oblékat a chovat.

Úřady jsou funkční, ale rozhodovací procesy jsou zdlouhavé a jsou často stimulovány korupcí či zájmy vlivných skupin. Jednání úředníků může být občas považováno za arogantní, což souvisí s falešným pocitem národní hrdosti a s pocitem důležitosti zastávané funkce (jak říkají samotní Kamerunci, úředníci zde občas pocítí potřebu „to exercise their power“). V těchto případech se doporučuje reagovat spíše mírně a nedávat průchod pocitům. Drobná pozornost může chování úředníka změnit.

Při řízení vozidel je třeba připravit se na vše – včetně např. náhlého vybočení protijedoucího vozidla do protisměru, předjíždění na nepřehledných úsecích, nerespektování semaforů a dopravního značení. Řidiči jsou velmi nedisciplinovaní a dopravní pravidla tak, jak je známe např. v Evropě, nejsou respektována. Průměrný kamerunský řidič je mimoto občas agresivní a zcela nekolegiální. Dopravní policie s cílem vymáhání „úplatků“ často šikanuje cizince. Doporučujeme proto vždy místního řidiče. Velmi důrazně se doporučuje věnovat pozornost pokynům policistů či vojáků, na tzv. check-pointech a snažit se o nekonfliktní vystupování.

4.4 Komunikace

Úředními jazyky jsou francouzština a angličtina. V praxi je používána téměř výlučně francouzština, anglicky se lze domluvit jen v největších městech (s obtížemi) a v jihozápadní části země (provincie south-west a north-west). V severních částech Kamerunu kde je většina obyvatel muslimského vyznání, je třeba se konzervativněji oblékat a chovat. Je nutné se zdržet kritiky politického systému nebo fungování úřadů. Fotografování úředních budov, infrastrukturních staveb atd. je zakázáno, k fotografování osob je lépe si vyžádat předchozí svolení. Dopravní ruch ve velkých městech houstne a je nutné vždy počítat s časovou rezervou.

Komunikovat lze emailem i telefonicky, velice populární je Whatsapp a další moderní komunikační technologie. Pro obchodní vztahy lze velice doporučit osobní setkání.

4.5 Doporučení

Kupní síla většiny obyvatel stále ještě nízká. Prostor pro uplatnění českého zboží na místním trhu přes stále silný francouzský vliv a rychle rostoucí čínskou aj. konkurenci nicméně existuje. Základní podmínkou úspěchu na trhu je cena výrobku a dlouhodobá aktivní exportní strategie zaměřená na tuto zemi a šířeji celou zónu CEMAC. Na opravdu dobrý kontrakt nelze čekat v ČR. České firmy dosud nemají v Kamerunu vybudovanou žádnou síť zástupců, kteří by pravidelně ošetřovali místní trh, při rozšíření obchodních styků by ale mohla napomoci v zemi působící honorární konzulka ČR MUDr. Věra Yabeko nebo čeští občané žijící v Kamerunu. Vzhledem ke složitosti místního obchodního prostředí je nanejvýš důležité vyjednat detailně všechny aspekty obchodní smlouvy (nejlépe s pomocí místního právního zástupce). Před uzavřením smlouvy je třeba partnera pečlivě prověřit specializovanou firmou (due dilligence). Jednou ze základních podmínek je zvládnutí francouzštiny v obchodním styku.

4.6 Státní svátky

1. ledna (Nový rok, Den nezávislosti)

11. únor (svátek mládeže)

1. května (Svátek práce)

20.-21. květen (Den republiky)



1. říjen (sjednocení Kamerunu)

25. prosinec (1. svátek Vánoční)

Slaví se rovněž Velký pátek, Velikonoční pondělí, Nanebevstoupení Páně (květen) a Nanebevzetí Pany Marie a muslimské svátky – Id el Fitr (konec Ramadánu) a Id Al Adha (obětování berana), narození Mohameda a islámský Nový rok .

Otevírací a prodejní doba: Obvyklá otevírací doba obchodů (supermarketů) je od 9.00 do 12.30 hodin a pak od 15.30 do 19.30 hodin, v sobotu do 12.00 až 13.00 hodin. Tržišťe jsou otevřena většinou od 7.30 do 18.00 hodin.

Otevírací doba provozoven veřejných služeb, centrálních úřadů a bank je pak od 7.30 do 15.30 hodin (většina bank je otevřena i v sobotu). Lékárny jsou otevřeny od 8.00 do 20.00 hodin.



5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Do Kamerunu je sice možné vyvážet přímo, spolupráce s místním zástupcem nebo registrovanou firmou (dovozcem) je konkurenční výhodou. I tyto osoby je třeba vyhledávat aktivně, nejlépe osobně přímo na místě. Konkurenční výhodou mají firmy, které mají v zemi styčnou osobu hovořící francouzsky (angličtina se používá pouze málo) nebo přímo zastoupení. Zahraniční společnost může prodávat svoje zboží přímo, prostřednictvím agenta nebo distributora, může si otevřít zastoupení nebo uzavřít „joint venture“ s místním partnerem. Nejvhodnější pro dodavatele (ale zároveň nejméně pravděpodobné) je samozřejmě nalezení bonitního partnera, který by pracoval na svůj účet a sám nabízené zboží hradil při jeho odběru v ČR. Pokud společnost nechce/nemůže vyvážet přímo, bonitní a spolehlivý dovozce/distributor/agent je klíčovou osobností - je třeba s ním udržovat co možná nejčastěji osobní a přímé vztahy. Nejlepší strategie vstupu na trh je prostřednictvím místního zástupce/distributora. Místní podmínky jsou natolik komplikované, že prosadit se bez dlouhodobějších zkušeností a kontaktů je nemožné. Zboží, které potřebuje servis, je vhodnější prodávat prostřednictvím autorizovaného dealera. Osvědčují se formy obchodních „joint-venture“ mezi domácími kamerunskými odběrateli a zahraničními dodavateli. Hlavní distribuční kanály probíhají přes přístav v Evropě do Doualy. Letecká doprava směřuje na letiště v Douale a v Yaoundé. Zboží denní potřeby je v Kamerunu většinou prodáváno v malých obchodech, kterých je velké množství. Velké obchody a supermarkety existují pouze ve velkých městech. V zemi existuje řada kamerunských, francouzských, libanonských, indických a čínských obchodních firem s efektivní (pozemní) distribuční sítí. ČR dosud nemá v Kamerunu vybudovanou žádnou síť zástupců, kteří by pravidelně ošetřovali místní trh. Zákazník se orientuje především na cenu, kvalita zboží je až na druhém místě – stále rostoucí dovozy levného čínského zboží představují zásadní konkurenční překážku.

Dovoz zboží do země je technicky poměrně složitý, stejně jako i do ostatních zemí teritoria. Každá místní dovozní firma musí být registrována u místní Obchodní komory (Régistre du Commerce), rovněž potřebuje licenci od Ministerstva průmyslu. Český vývozece zboží do Kamerunu potřebuje zejména otevřený akreditiv (Letter of Credit), potvrzený renomovanou zahraniční bankou. Při dovozu musí splnit podmínky akreditivu, u kterých se vyžaduje zejména lodní nákladový list (Bill of Lading 3x) nebo letecký nákladový list (Air Waybill 4x), sada faktur, balicí listy (Packing List), zpravidla i osvědčení o původu zboží. Dovozce na kamerunské straně musí ještě před vlastním dovozem zboží vyplnit příslušný formulář, který předá své bance. Banka zašle potvrzený formulář autorizované inspekční společnosti, která vystaví potvrzení a zprávu o tom, že se zboží může do Kamerunu dovézt. Veškeré dovozy do Kamerunu v hodnotě nad 4000 USD kontroluje pro tamní vládu francouzsko-švýcarská společnost SGS (Société Générale de Surveillance). Pre-shipping inspekce je zaměřena jak na ceny, tak kvalitu, množství a nezávadnost zboží. Dovezené potraviny musí být označeny francouzsky a anglicky s datem výroby a expirací, adresou výrobce, hmotností a složením. Zboží musí rovněž nést nápis „Vente en CEMAC“. Dovezené rostliny a rostlinné produkty musí mít rostlinolékařské osvědčení. Certifikace vyváženého kaka a kávy je povinná.

Dovozní cla ze třetích zemí se liší v závislosti na typu dováženého zboží. Tarif Kamerun (na základě tarifu CEMAC) rozlišuje čtyři základní kategorie: - základní produkty (léky, vakcíny, zdravotnické prostředky, rýže a pšenice) - sazba je 5% - suroviny a zařízení pro průmyslový sektor - sazba 10% - polotovary (zejména většina dovážených potravinářských výrobků) - celní sazba je 20% - běžné spotřební zboží (alkoholické nápoje, parfém, elektronika atd.) - 30% sazba

Celní správa je také velmi zdoluhavá a byrokratická. Často není clo založeno na fakturované ceně, ale na odhadu domácí „tržní“ ceny celním úředníkem. Kamerun je součástí Hospodářského a měnového společenství střední Afriky (CEMAC). Země, které jsou členy CEMAC, jsou osvobozeny od cla a daní, jak jsou definovány ve Společném externím tarifu (TEC), ať už je vstupním bodem CEMAC.



5.2 Formy a podmínky působení na trhu

1. ledna 1998 vstoupila v platnost dohoda mezi 15 africkými zeměmi měnové CFA-zóny (a Guineou), nazvaná OHADA (Organisation pour l'Harmonisation du Droit des Affaires en Afrique), která podporuje rozvoj afrického hospodářského společenství, společnou obchodní politiku a garantuje obchodníkům a investorům právní jistotu a kompatibilitu. Kamerunské obchodní právo (společně v rámci dohody OHADA) umožňuje jak domácím, tak zahraničním firmám fungovat m.j. jako s.r.o. nebo a.s. Zahraniční investoři mohou vlastnit veškeré podíly ve firmě, platí pouze určité základní odlišné požadavky na výši minimálního kapitálu. Zahraniční společnosti registrované v Kamerunu mají podle zákona stejná práva jako místní společnosti. Pro jejich registraci platí rovněž stejné předpisy a pravidla. Pravidla pro zřízení kanceláře jsou kodifikována v obchodním zákoníku a prováděcích předpisech (zákoník, další informace). Pro založení společnosti je potřeba udělat podobné procedury jako v ČR a dokládat obdobné doklady, společenská smlouva musí mít pak i stejné, nebo velmi podobné náležitosti jako v ČR. Společnost se zakládá na ustavující valné hromadě, kde se sejdou zakládající společníci, nebo jejich zástupci (plná moc ověřená českým notářem ve francouzštině nebo angličtině popř. s úředním překladem, v případě fyzických osob kopie pasu nebo OP, v případě právnických osob výpis z OR opatřený překladem). Základní jmění se v den valné hromady vloží na provizorní účet, nebo se složí do notářské úschovy. Společnost také rozhodne o svém sídle a doloží nájemní smlouvu (stačí smlouva o provizorním sídle s advokátem). Kamerunské soudy obvykle nepožadují superlegalizaci českých dokladů, je třeba ale dokumenty opatřit úředním překladem do francouzštiny, nebo do angličtiny. Veškeré dokumenty se pak zde sepisují francouzsky, nebo anglicky (oba jazyky jsou úřední). Jednatele může dělat Kamerunec nebo cizinec. Kamerunec předkládá jen ověřenou kopii rodného listu a výpis rejstříku trestů. Cizinec předkládá to stejné ze země svého původu s ověřeným překladem a navíc kamerunský výpis z rejstříku trestů. Jmenováním cizince do statutárního orgánu je splněna základní podmínka k vyřízení k povolení k pobytu (vystaví ho na základě společenské smlouvy). Povolení k pobytu se pak dokládá rejstříkovému soudu. Stejně tak se rejstříkovému soudu dokládá ekvivalent našeho živnostenského listu. Společnost se dá založit i na dálku na základě plných mocí. Provozování každé pravidelné činnosti v oboru průmyslových nebo obchodních aktivit či poskytování služeb podléhá v republice Kamerun registraci Obchodní komorou (Chambre de Commerce, d'Industrie et des Mines du Cameroun).

5.3 Marketing a komunikace

Největší efekt má mediální reklama, zejména pro zboží s rychlým obrátem. Využít lze TV reklamu, denní tisk, rádio, časopisy, velkoplošné billboardy, internet nebo i mobilní telefony. V zemi působí řada firem zaměřených na reklamu. Jiné cesty je třeba volit v oboru dodávek investičních celků. Zde mají dosud největší efekt přímé kontakty na státní správní orgány a příslušná ministerstva. Velmi vhodná je účast na místních výstavách a veletrzích. Nejvýznamnější z nich Promo, organizovaný místní hospodářskou komorou se koná každoročně ke konci roku v Yaoundé.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Práva musí být registrována v místě a vynucována podle místních zákonů. Majitel ochranné známky by ji měl v Kamerunu registrovat. Kamerun přijal zákony vyhlášené African Intellectual Property Office (OAPI se sídlem v Yaoundé), která si klade za cíl mj. ochranu patentů. Patent požívá ochrany 10 let, je možné ho prodlužovat po 5 letech. Ochranná známka platí 20 let a může být prodlužována po 10 letech. Jako člen OAPI přijal Kamerun řadu závazků vyplývajících z mezinárodních smluv na ochranu patentů, duševního vlastnictví, včetně Pařížské a Bernské dohody a dohody o zřízení Světovou organizací pro duševní vlastnictví. Jako člen WTO je Kamerun signatářem dohody TRIPS. Přes existující smlouvy jsou práva v Kamerunu hojně a často porušována, soudní ochrana je pomalá a neúčinná.

5.5 Trh veřejných zakázek

Podle zákona by měly být všechny zakázky v hodnotě nad 10000 USD předmětem výběrového řízení (za řízení je zodpovědné příslušné ministerstvo, podléhá doзору Ministerstva pro veřejné zakázky a Agentury pro veřejné zakázky), vláda (prezident) však někdy zadává zakázku přímo (zejména pokud jde o PPP projekty). Veřejné zakázky (tzv. tendry) jsou v místním tisku nebo na internetu (např. informace o tendrech; investice v Kamerunu) publikovány velmi často, jde o obvyklou formu vyhlašování těchto zakázek, nejsou však publikovány všechny. Termín podání přihlášky do zveřejněného tendru je však většinou krátký (dva až tři týdny po zveřejnění v tisku). Z technického hlediska bývají soutěže velmi často upraveny „na míru“ předpokládanému vítězi. Tendry jsou obvykle spojeny s platbou nevratného vstupního poplatku (minimálně asi 400 USD, běžně asi 1.250 USD, u velkých zakázek investičního charakteru až 10.000 USD). Zájemce musí být také předem takzvaně registrován u instituce, která tendr vyhlašuje. U projektů, kde je odběratelem vláda nebo státní ministerstva, je ponejvíce požadováno převzetí celé zakázky dodavatelem - tzn. realizace projektu „na klíč“ se všemi riziky, včetně uvedení do provozu a dlouhodobého



provozování po dobu splácení investice vládou. Účast v zakázkových soutěžích vyžaduje dlouhodobé sledování situace s nutným lobováním na příslušných centrálních úřadech a zajištěním relevantních informací ještě před oficiálním vyhlášením podmínek tendru. To bez stálé přítomnosti a kontaktů není možné. Velmi důležité jsou kontakty na ministerstvech a zejména kanceláři premiéra a prezidenta. Prosadí se ten, kdo má nejlepší kontakty a dokáže nabídnout dobré platební podmínky.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Kamerun je členem Mezinárodního centra pro řešení investičních sporů (ICSID) a newyorské konvence z roku 1958. Kamerun je členem WTO a v roce 1995 podepsal také konvenci, připravenou organizací OHADA, která uvádí do souladu právní normy patnácti členských zemí se zahraničím v oblasti řešení obchodních a investičních sporů. Kamerun je rovněž členem agentury MIGA. Zásadní důležitost při řešení obchodních sporů má znění uzavřené smlouvy, kde by měl být způsob řešení sporů přímo zakotven. Spory se řeší soudně nebo prostřednictvím rozhodčích arbitrářů, a to v místě nebo i mezinárodně. Strany se mohou ve smlouvě proto dohodnout na nezávislém arbitrovi (buď v rámci OHADA nebo ICSIT). S řešením sporů jsou však obvykle spojeny vysoké náklady a vynutitelnost práva je obtížná a zdoluhavá. Proti místnímu subjektu bude cizinec vždy v nevýhodě. Dále je vždy třeba plné znalosti francouzského práva (anglického obchodního práva a místního zvykového práva) a procedurálních zvyklostí. Naděje na výhru soudního sporu v Kamerunu je tedy pro cizince dosti problematická. Zásadně se proto doporučuje řešení sporu dohodou nebo mimosoudní vyrovnání. Vzhledem k množství podvodů je vždy třeba sepsat smlouvu místním právníkem a důkladné prověření partnera (due diligence). Při sporech mezi kamerunským státem a zahraniční společností respektuje místní právo rozhodnutí stálého arbitrážního soudu v Haagu jako nejvyššího arbitra. Kamerunské právo také uznává Mezinárodní středisko pro řešení investičních sporů, zřízené na základě konvence Mezinárodní banky pro rekonstrukci a rozvoj IBRD.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Kamerun patří k zemím, se kterými je zaveden vízový režim. K cestě do této země je potřeba mít vízum. Pro Českou republiku je teritoriálně příslušné kamerunské velvyslanectví v Moskvě (v ČR kamerunské velvyslanectví není).

Embassy of the Republic of Cameroon

Povarskaya Street 40, Moscow tel.: 007495-690 65 49, 690 00 63 fax: 007495-690 61 16

web: <http://ambacam.ru/Embassy/?lng=fr>

úřední hodiny: pondělí - pátek, 09.30 – 12.30, 13.00 – 16.30

O vízum je možné rovněž žádat na ZÚ Kamerunu v Berlíně:

Ulmenallee 32, 14050 Berlin, Německo, +4930 89068090,

<http://www.ambacam.de/>

V případě podání žádosti o obchodní vízum je vyžadováno pozvání kamerunské firmy. V případě turistického víza je vyžadováno potvrzení o zajištění ubytování a případně dopis zvoucí osoby potvrzující ubytování. Dále je vyžadována zpáteční letenka a výpis z bankovního účtu. Cena za podání žádosti o krátkodobé vízum je cca 100 Euro. Z ČR je možno do Kamerunu cestovat letecky společností Air France, Brussels Airlines, Turkish Airlines. Dále pak do Kamerunu létají Ethiopian Airlines, Kenya Airways a Royal Air Maroc. Společnost ASKY spojuje Doualu a Yaoundé s ostatními hlavními městy země západní a střední Afriky. Do Kamerunu létají linky některých okolních států Ceiba, ArikAir. Aero Contractors...). Místní leteckou dopravu zabezpečuje CamairCo. Doporučuje se mít předem zajištěno vyzvednutí na letišti a doprovod místním partnerem nebo známým. Kamerunská republika je tropická země, ve které se vyskytuje řada nebezpečných tropických chorob (např. Chikungunya, Dengue).

Před cestou do země západoafrického regionu by měl každý cestovatel navštívit odborného lékaře - specialistu na tropické choroby (v Praze například Klinika geografické medicíny Královské nemocnice Vinohrady nebo Centrum cestovní medicíny), kde lze absolvovat všechna doporučená očkování - proti žluté zimnici (povinné, potvrzení je vyžadováno na letišti), žloutence typu A i B, břišnímu tyfu, meningitidě, choleře a tetanu. Doporučuje se nechat si před cestou zkontrolovat také protilátky na TBC a dětskou obrnu a případně doplnit i tato očkování. Proti velmi vážné tropické nemoci přenášené komáry - malárii - očkování neexistuje. Pro krátkodobý pobyt je doporučována předběžná profylaxe antimalariky, přičemž na jednotlivé deriváty se po čase v teritoriu vytváří rezistence. Proto je nutno typ použitého antimalarika konzultovat před odjezdem se specialistou na tropické nemoci (v krajním případě kontaktovat velvyslanectví ČR v Abuiji). Mezi běžná antimalarika používána v Kamerunu patří Flansidar, Coartem a Artesum (prodej Lariam je zde zakázán). Při výskytu sebemenších příznaků jakékoliv nemoci (chřipky, angíny, bolesti hlavy, pocity únavy) je nutno navštívit nejbližší nemocnici a nechat si udělat malarický test. Ten je velmi jednoduchý (odběr vzorku krve) a rychlý - trvá cca 15 minut i s rozborem krve. Léky proti již probíhající malárii jsou v Kamerunu volně v prodeji a jsou účinné - nemoc ustoupí během dvou až tří dnů. Zásadní je nenechat nemoc rozvinout (inkubační doba malárie je cca týden) –



pak může mít fatální následky. Rovněž lze doporučit, aby si cestovatel koupil v cílové zemi jedno balení místních protimalariických léků a vzal si ho zpět s sebou do ČR. Vzhledem k inkubační době se malárie může projevit až po návratu zpět do vlasti a s jejím výskytem a tedy i léčením by mohly být v ČR problémy.

Kamerun je stabilní a relativně bezpečnou zemí, přenáší se do ní ale problémy sousedních států. Z tohoto důvodu se nedoporučují se cesty do příhraničních oblastí se Středoafričskou republikou a Nigérií a to po celé délce hranice. Situace v severní části země, která sousedí s nigerijskými státy Borno a Adamawa, je velmi nebezpečná - hrozí útoky a únosy ze strany sekty Boko Haram. Až na naprosto nezbytné případy je proto nutné se vyhnout cestám do oblasti od Čadského jezera po město Garoua. Politická situace v Kamerunu je sice stabilní, situace se může prudce změnit v případě zdravotních problémů prezidenta. Stejně jako všude jinde v subsaharské Africe, i v Kamerunu roste klasická kriminalita, a to zejména ve městech. Je tedy třeba zachovávat opatrnost, nevystavovat na odív drahé šperky nebo fotoaparáty, nenosit sebou vysoké finanční částky. ZÚ Abuja nedoporučuje pohybovat se bez doprovodu ve večerních hodinách a v noci a vyhýbat se odlehlým místům, lidovým a přístavním čtvrtím. Rovněž je třeba se vyhnout hromadným shromážděním, zamykat auto i během jízdy. Přesuny vozem je nutno provádět za světla, jízda v noci je riskantní (banditismus, neoznačené silnice, neosvětlená vozidla, stáda skotu na silnici aj.). Na jihu (včetně měst Kribi a Limbe) se šíří pirátství i zde je třeba zachovávat zvýšenou opatrnost. Před cestou je doporučováno informovat se o aktuální bezpečnostní situaci v konkrétní oblasti, případně i informovat ZÚ Abuja o předpokládaném místě pobytu prostřednictvím dobrovolné registrace DROZD. Při cestách autem jsou velmi časté policejní, sanitární, celní a.j. kontroly. Příslušníci často otálejí s navrácením osobního dokladu a očekávají úplatky. Doporučuje se nikomu nedávat originály dokladu a předkládat pouze ověřené kopie dokladů.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Velké kamerunské obchodní i průmyslové společnosti využívají běžně cizích odborníků (stále zejména francouzských), kteří do země přinášejí do společného podnikání zpravidla své know-how. Podle dostupných informací musí zaměstnavatel pro získání pracovního povolení pro budoucího zaměstnance předložit ministerstvu práce a sociálních věcí dopis s podrobným popisem práce, pracovní smlouvu, zdravotní osvědčení zaměstnance, osvědčení o kvalifikaci a CV zaměstnance, organizační strukturu společnosti, profil společnosti, zakládací smlouvu a přehled aktivit společnosti. Pro získání pracovního víza musí cizinec předložit dopis od zaměstnavatele s podrobným popisem práce a pracovní smlouvu odsouhlasenou ministerstvem práce a sociálních věcí. Nový investiční zákon stanoví, že formality spojené s vydáním pracovního víza a pracovního povolení pomůže řešit tzv. Guichet Unique. Zaměstnávání upravuje zákoník práce z roku 1992. Ten vychází z francouzského modelu a velmi silně chrání práva zaměstnanců. Mj. uzákonil minimální mzdu (36270 CFA), kolektivní vyjednávání, upravuje řešení pracovních sporů, zaměstnávání žen a ostatní náležitosti známé z Evropy. Problémy se zaměstnaností se řeší na jednání tripartity. Místní pracovní síly jsou sice relativně levné, bývá ovšem problém nalézt dostatečně kvalifikované a spolehlivé zaměstnance.

5.9 Veletrhy a akce

V Kamerunu se každý rok v prosinci koná jediný mezinárodní veletrh, a to v Yaoundé – Tsinga (International Trade Fair).



6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

ČR nemá v Kamerunu „rezidentní“ velvyslanectví a teritoriálně jej pokrývá velvyslanectví v nigerijské Abuji.

Embassy of the Czech Republic

Gnassingbe Eyadema Street 5,

Asokoro District, Zone 4, Abuja, Nigeria

Tel.: 00234-70 – 37571096, OEÚ: +234-8055056091

E-mail: abuja@embassy.mzv.cz,

Commerce_Abuja@mzv.cz

Web: www.mzv.cz/abuja

V roce 2003 byl v republice Kamerun otevřen honorární konzulát ČR:

Honorary Consulate of the Czech Republic/Consulat Honoraire de la République Tchèque

40, Rue Dominique Savio, Bonapriso

B.P.1511 Douala

République du Cameroun

Honorární konzulkou je: MUDr.Věra Yabéko – Vitáčková

Telefon do kanceláře (z ČR): 002377-3430718

Telefon domů: 002377-3429586

Faxové spojení: 002377-3431217

Mobilní telefon: 002377-9926690

E-mail: yabekovera@yahoo.fr

Žádné další české státní instituce (CzechTrade, Czechinvest, České centrum) nejsou v Kamerunu zastoupeny a toto zastoupení se nedá očekávat ani v blízké budoucnosti.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

V případě kritické situace lze v nejvyšší nouzi kontaktovat také českého podnikatele R. Malíška na ferrycampo@gmail.com, robert@sahela.com. R. Malíška lze rovněž kontaktovat pro případné ověření firem v Kamerunu.



V Kamerunu (zejména v Douale a Yaoundé) jsou v provozu soukromé kliniky na dobré úrovni (přehled nemocnic; kliniky v Kamerunu). I na venkově je v každé vesnici alespoň ambulantní ošetrovna pro poskytnutí první rychlé pomoci (v hlavních městech provincií jsou centrální kliniky). Lékařskou péči je však nutné zde platit, cestovní pojištění a jeho podmínky je nutné sjednat s příslušnou pojišťovnou v ČR. Doporučuje se kvalitní cestovní pojištění s možností repatriace do Evropy. V případě vážných zdravotních problémů (zejména v okolí Doualy) je možné kontaktovat honorární konzulku ČR, MUDr. Věru Yabéko.

- Policie: 17 (117 z mobilu) v Yaoundé, Douale a Garoua
- Požárníci: 18 (118 z mobilu)
- první pomoc: 223 40 20 (Yaoundé), 342 68 68 (Douala)
- četnictvo: 13 (113 z mobilu) v provinciích Centre, Littoral, Ouest a Nord-ouest
- bezpečnost v Douale: +237 33 43 65 72

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

- www.Cameroun-infotourisme.com
- www.eiu.com
- www.cameroon-embassy.nl
- www.finances.cm
- www.cameroun-plus.com/file/index.php
- www.camerounlink.net/
- www.izf.net/pages/le-guide-pratique-de-vos-affaires-au-cameroun/5852
- www.businessincameroon.com/
- www.cameroon-info.net/
- www.prc.cm/fr/
- www.spm.gov.cm/
- www.dgtcfm.cm/index.php/fr/
- www.ccima.net/
- www.minepat.gov.cm/index.php/en/?lang=fr